

FINNISH NATIONAL
AGENCY FOR EDUCATION

MIKÄ MUUTTUU OPSEISSA, case: kansainvälisyys

**Kv-syyspäivät Jyväskylässä
15.11.2019**

Paula Mattila
Opetushallitus

Mikä muuttuu kansainvälisyydessä?

- Mennään kohti yhä vastuullisempaa kansainvälisyydestä oppimista – ja opettamista
- Opetussuunnitelman perusteet POPS2014:stä lähtien korostavat globaalikasvatuksen roolia – ohjaavat vastuullisten maailmankansalaisten kasvattamiseen
- Lukion 7.11. vahvistetut ops-perusteet ovat selkeä jatkumo tässä kehityksessä.
- Opetushallitus työstää parhaillaan **vastuullisen kansainvälisyyden** syventämistä omassa toiminnassaan ja kirjoittaa auki mm. *kotikansainvälisyyden* käsitettä käyden rajanvetoa mm. monikulttuurisuuteen.

MISTÄ VASTUULLINEN KANSAINVÄLISYYS VOI MUODOSTUA?

Ihmisoikeusperustaisuudesta

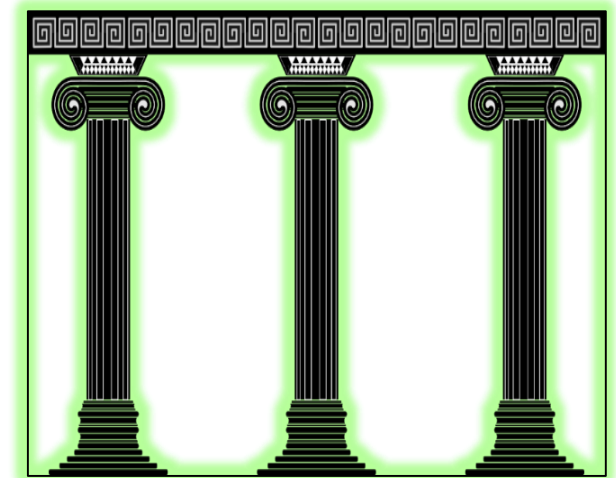
- Lapsen oikeudet, ihmisoikeudet; vähemmistöjä suojaavat oikeudet
- Perustuslaki, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslait
- Osallisuus, yhteisöllisyys, toimijuus, **demokratia**

Kielitietoisuudesta,
kielikasvatuksesta, kulttuurisen
moninaisuuden rikkaudesta

Eettisyydestä & ympäristöosaamisesta

18/11/2019 | Opetushallitus

- **ilmastoteoista**

Lukiouudistus pähkinänkuoressa + kv

- **Lukiolaki 2018; 7.11.2019 vahvistettu LOPS voimaan 2021**
- **Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet.**
- **Valtakunnalliset opinnot jäsennetään moduuleiksi, jotka toimivat raaka-aineina paikallisesti luotaville opintojaksoille.**
- **Opiskelijoille tarjotaan entistä kattavampaa ja pitkäkestoisempaa opinto-ohjausta sekä erityistä tukea sitä tarvitseville.**
- **Yhteydet ympäröivään maailmaan painottuvat aiempaa enemmän**
  - **korkeakouluyhteistyö,**
  - **kansainvälisyys,**
  - **työelämä- ja yrittäjyysosaaminen**

Lukiouudistuksen taustalla [https://www.oph.fi/fi/lops-2021-tukea-](https://www.oph.fi/fi/lops-2021-tukea-lukion-opetussuunnitelman-perusteiden-toteutukseen)

[lukion-opetussuunnitelman-perusteiden-toteutukseen](#)

- **Lukiolaisten hyvinvoinnin, ohjauksen, oppimisen tuen vahvistaminen**
  - Työelämän muutokset, jatkuva oppiminen
  - **Kansainvälistyminen kaikilla elämän alueilla – globalisaatio**
  - Suomen osaamistarve kasvaa – samalla kun siirtyminen korkea-asteen opintoihin hidasta ja korkea-asteen opinnoissa tarvittavassa osaamisessa puutteita
  - **Yhteistyötä korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä työelämän ja kansainvälisten toimijoiden kanssa tarvitaan lisää**
  - Opiskelijan vahvempi oma rooli elämän-suunnitelmiansa tekijänä
- **Opettajalle mahdollisuuksia käyttää laajemmin ja uudistaa omaa osaamistaan,**
  - kehittää yhteistyöhön ja yhteisöllisyyteen perustuvaa toimintakulttuuria,
  - opettaa yhdessä toisten aineiden opettajien kanssa ja
  - **tehdä yhteistyötä muiden lukioiden, oppilaitosten, korkeakoulujen ja työelämän kanssa myös kansainvälisesti**

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Kansainvälisyysvalmiudet ja maailmankansalaisen asenne
- Suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemus sekä kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- Eettinen toimijuus globaalissa media- ja teknologia-maailmassa

Hyvinvointiosaaminen

- Huolenpito itsestä ja muista
  - Omien vahvuuksien tunnistaminen ja käyttäminen sekä identiteetin rakentaminen
- Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa

Vuorovaikutusosaaminen

- Tunne- ja empatiataidot
- Sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot
- Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito

HYVÄ, TASAPAINOINEN JA SIVISTYNYT IHMINEN

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Arvolähtöinen ja eettinen toiminta yhteiseksi hyväksi
- Luonnon monimuotoisuuden arvostaminen ja tutkimustietoon perustuva ilmasto-osaaminen
- Kiertotalouden ymmärtäminen ja kestävä kuluttajuus

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Demokratiataidot, vaikuttaminen turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta
  - Osaamisen käyttäminen sekä omaksi että yhteiskunnan hyväksi
- Uudistumiskyky, työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudellaisilla tavoilla
  - Oppimisen säätely, lähdekriittisyys ja jatkuva oppimistaitojen kehittäminen
- Monilukutaito digiajassa

3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys ^{1/2}

LOPS-perusteissa tämä on kokonaan uusi luku!

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

2/2

- Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää työelämä- ja **kansainvälisyysosaamisen osioita** sekä korkeakouluopintoihin tutustumista.
- **Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan** yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista.
- Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

LOPS2019 –linjauksia korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön ja kv-osaamiseen

- **Lukiokoulutuksen tehtävä 2.1:ssä UUTTA: maailmankansalaiseksi kasvattaminen**
  - Arvoperusta 2.2
  - Oppimiskäsitys, Toimintakulttuuri
  - **Luku 3.6 (kokonaan uusi)**
  - Opetuksen yleiset tavoitteet 6.1
  - Laaja-alainen osaaminen 6.2 (sis. kv.tä)
  - Oppiaineet
- **LOPS2019:n henki:**
  - **Yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskelijoille kokeilla, osallistua, löytää omia ratkaisuja, innotusta, motivoitumista tulevaisuuteen**
  - **Kestävän tulevaisuuden rakentaminen**
  - **Tärkeämpää on se, mitä opitaan, mikä kantaa (tulevaisuusainekset) kuin se että lukio kilpailisi valtavalla tarjonnalla**
  - **Yhteistyön välttämättömyys ja mahdollisuudet: jokainen lukio rakentaa hyvän tarjottimen**

Kansainvälisyys osaamisena

Lukiokoulutuksen tehtävä kpl 2.1 - UUTTA: maailmankansalaiseksi kasvattaminen

- Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta.
- Lukio vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa.
- Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan **globaalikansalaisuuden piirteitä**

- Huomiota kiinnitetään **lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan** ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.
- Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen monimuotoiseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta.

Kuopio: Aktiivisen kansalaisen passi

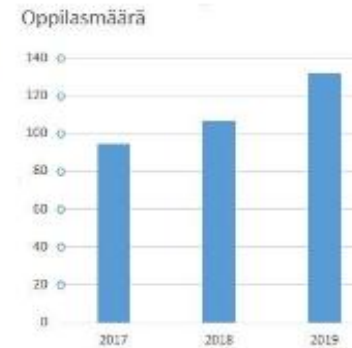
Agenda 2030 –tavoitteet konkreettiselle tasolle

Työelämä-, järjestö-, korkeakoulu-, kansainvälisyysyhteistyö

Tavoitteet

- **Kestävän kehityksen ja yhteisöllisen arvomaailman vahvistaminen**
- **Koulun tiiviimpi yhteistyö ympäröivän yhteiskunnan instituutioiden, yritysten ja järjestöjen kanssa**
- **Nähdään lähiympäristö ja oma toiminta osana globaalia kokonaisuutta**
- **Opiskelijan omaehtoinen aktiivisuus yhteiskunnan ja paremman maailman puolesta/edistämiseksi tuodaan näkyväksi ja palkitaan (töiden julkaisu+kurssi/opintopiste)**
- **Monenlaiset näyttömahdollisuudet (tapahtuma, some, tutkimus, toimintasuunnitelma)**

- Työelämä – ympäröivä yhteisö
paikallislehti viikoittain, messut, työnäytenpäivät,
politiikkaviikko, energiayritykset

- Kansainvälisyys

jokaiselle opiskelijalle kv. kontakti
ERASMUS+ (KA1, KA2) Nordplus
Venäjä, Pakistan, Emiraatit

- Korkeakouluyhteistyö

CERN (14+ virtual visit 4.11.), Oulu, Jyväskylä
[Kansainväliset kurssit](#) Prof Mehisto

Monday 6 May 2019
09:00 Welcome to Pyhäjoki Upper Secondary School: Tuomo Rajaniemi & Peter Mehisto
10:00 Introduction to entrepreneurship education / Young entrepreneur
Eemeli Alanne, Business Kitchen, Oulu
11:00 Lunch break
12:00 Introduction and orientation to the week / KA1
Introduction to Finnish education
12:30 Visiting schools and classes
14:15 Debrief of visits
16:05 What are entrepreneurial education and innovation?
16:30 Summary of day 1

Katedralskolan i Åbo

Competences seen as capabilities...

The Deep Learning competences are at the heart of what's critical for learners today.

Michael Fullan

- StÅT – luonnontieteiden projekti
- STEAM Turku
- SciCruise – tiederisteily
- Molecular Frontier Symposium, Chalmers
- Tech Turku Meeting
- Åbo Svenska Teater
- Brinkkala galleria
- VUK – ystävyyskaupunkien nuorten konferenssi
- UNESCO ASPnet-koulut
- Erasmus+
- FinAI 2.0

Perusopetuksessa

A1-kielen opetus varhennettiin alkamaan 1. luokalta

- Tavoitteena iloinen ja utelias suhde kielten ja kulttuurien, oman ja koko maailman monimuotoisuuteen
- Oppilas kielten maistelijana ja ”tutkimusmatkailijana”
- Kielten oppimisen pitkään iloiseen projektiin motivoituminen
- Vahvistetaan oppilaan valmiuksia toimijuuteen (globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa)

Perusopetuksen arviointi uudistuu...

- Kansainvälisyys saa tukea, kun **kielten oppimäärien ”maailmankansalaisuustavoitteet” 1 – 3 kirkastetaan**
- <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteiden-2014-muutokset-ja>
- <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-arvioinnin-uudistaminen>

FINNISH NATIONAL
AGENCY FOR EDUCATION

KIITOS!

paula.mattila@oph.fi

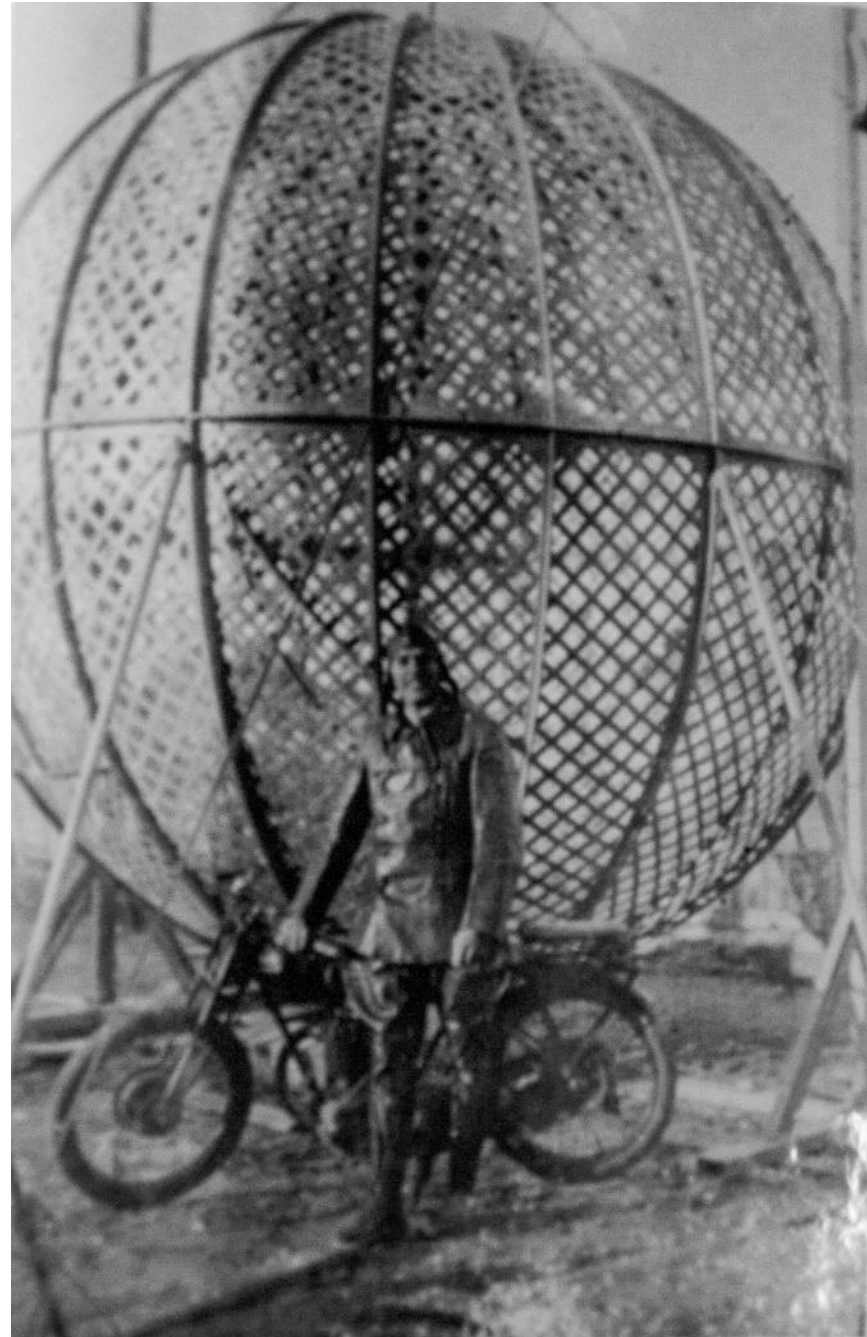
Matti Rautiainen

matti.a.rautiainen@jyu.fi

**Jyväskylän yliopistosta
jatkaa tästä.**

Opettaja demokratian lipunkantajana

Arvot

- Ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioitus
- Kulttuurisen moninaisuuden arvostus
- Demokratian, oikeudenmuisuuden, reiluuden, tasa-arvoisuuden ja oikeusvaltion kunnioitus

Asenteet

- Avoimuus toisia kulttuureita, uskomuksia, elämäkatsomuksia ja tapoja kohtaan
  - Kunnioitus
  - Ennakkoluulottomuus
  - Vastuullisuus
- Omiin kykyihin luottaminen
  - Epävarmuuden sieto

Kompetenssi

- Itseohjautuva oppiminen
- Analyyttinen ja kriittinen ajattelu
- Kuuntelu- ja huomiointitaidot
- Empatia
- Joustavuus ja sopeutuvuus
- Kieli- ja viestintätaidot
- Yhteistyötaidot
- Konfliktien ratkaisutaidot

Taidot

- Itsetuntemus ja -kriittisyys
- Kielen ja viestinnän tuntemus ja kriittinen tulkinta
- Maailman tuntemus ja kriittinen tulkinta: politiikka, laki, ihmisoikeudet, kulttuurit, uskonnot, historia, media, talousjärjestelmät, ympäristö, kestävä elämäntapa

Tieto ja ymmärrys

Utooppinen pedagogiikka ja LISÄTIETOA

- Kohti parempaa demokratiaa –julkaisu Matti Rautiainen (ed) yhteistyössä OPH:n kanssa
<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/60058>
- Ihmisoikeus- ja demokratiakasvatus
<https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/ihmisoikeus-ja-demokratiakasvatus>
- Rakentavaa vuorovaikutusta (OPH)
<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/rakentavaa-vuorovaikutusta>